

جمهوری اسلامی ایران

وزارت راه و ترابری

سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای

بررسی وضعیت نرخهای حق نوبت در دفاتر نظارت بر

حمل سیمان و ارائه طریق جهت ساماندهی آن

دفتر امور سرمایه گذاری و نظارت بر بهره برداری

مهر ماه ۱۳۸۴

سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای کشور
دفتر امور سرمایه گذاری و نظارت بر بهره برداری

موضوع: بررسی نرخهای حق نوبت در دفاتر نظارت بر حمل سیمان و ارائه طریق جهت ساماندهی آن
تهیه و تنظیم: حمیدقدردان - کارشناس مسئول بازرگانی (h_ghadr@yahoo.com)

۷ ص ۱۳۸۳.

واژه های کلیدی فارسی:

بررسی نرخهای حق نوبت در دفاتر نظارت بر حمل سیمان و ارائه طریق جهت ساماندهی آن

مقدمه

در سال ۷۷ در راستای اجرای سیاستهای کاهش تصدی گرایانه دولتی و مصوبات شورای عالی اداری برای واگذاری امور به بخش خصوصی پدیده ای با عنوان دفتر نظارت بر حمل سیمان به بخش خصوصی در سازمان حمل و نقل معرفی شد که ساختاری جهت سازماندهی امور نوبت دهی حمل و نقل سیمان بوده و وظایف این نهاد قبل از آن توسط سازمان حمل و نقل و پایانه های کشور (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای فعلی) انجام می شد . این دفاتر در بدو فعالیت دارای شرح وظایف ساده و اندکی بودند که بعدها نیز مورد تغییر و تحول قرار نگرفت . بعد از خصوصی سازی در این بخش دو عامل زیر باعث قرارگرفتن این دفاتر در کانون توجه عامه شد:

اول اینکه این دفاتر در راستای سیاستهای تعدیل نیروی انسانی سازمان و برای جبران سنوات خدمت گروهی از کارکنان تعدیلی سازمان حمل و نقل و پایانه ها مورد استفاده قرار گرفتند .

دوم اینکه با سپری شدن زمان و ثابت (تحت کنترل) ماندن نرخهای حق نوبت دهی و در نتیجه وجود تورم سالیانه، نرخهای واگذاری حق ورودی چنین دفاتری مورد تردید قرار گرفته که محور بحث گزارش اخیر نیز می باشد . البته عامل اول نیز با توجه به استفاده ابزاری صورت گرفته از چنین دفاتری جهت اجرای سیاستهای تعدیل نیروی انسانی و وجود خواسته های مشروع و به حق نیروهای تعدیلی می بایست مورد توجه قرار گرفته و با عامل دوم پیوند یابد .

دفاتر نظارت بر حمل سیمان و نیروهای تعدیلی :

هم اکنون تعداد ۱۴ مورد دفتر نظارت بر حمل سیمان با ویژگیها و شرح وظایف مشخص موجود می باشد که ۸ مورد آن توسط نیروهای تعدیلی سازمان اداره می گردد . بررسی ترکیب اعضاء اداره کننده دفاتر تحت امر نیروهای تعدیلی موید این است که میانگین تعداد نفرات عضو (افراد تعدیل شده) در این دفاتر ۴/۴ نفر است (جدول شماره یک). اما نکته دوم که در حوصله بحث و بررسی این گزارش نیست و تاثیر زیادی در فرایند اداره و فعالیت چنین دفاتری دارد سیاست تسویه سنوات کارکنان تعدیل شده با حق بهره برداری محدود از دفاتر یاد شده است . این سیاست بار مسئولیت نهاد تصمیم گیر وقت را در خصوص نیروهای تعدیلی را کاسته و به سالهای بعد منتقل کرده است ، چرا که بسیاری از کارکنان تعدیل شده پس از انقضای دوره های تعهدی ، هنوز سازمان را بدهکار دانسته و حاضر به ترک و یا شرکت آزادانه در فرآیند انتخاب بهره بردار جدید (مزایده یا مناقصه) نیستند . بسیاری از آنها خود را متضرر اعلام داشته و درصد کسب امتیازی جدید از سازمان برآمده اند .

جدول شماره ۱: نرخ دریافت حق نوبت دهی در دفاتر نظارت بر حمل سیمان

ردیف	استان	نام دفتر نظارت	تعداد افراد تعديلی	نرخ ورودی				توضیحات
				خاور	تک	جفت	تریپلر	
۱	آذربایجان شرقی	سیمان صوفیان	۴		۲۰۰۰	۲۵۰۰	۳۰۰۰	
۲	اردبیل	سیمان اردبیل			۲۰۰۰	۲۵۰۰	۳۰۰۰	
۳	اصفهان	سیمان سپاهان			۲۵۰۰	۳۰۰۰	۷۰۰۰	
۴	ایلام	سیمان ایلام			۲۰۰۰	۲۵۰۰	۳۰۰۰	
۵	تهران	سیمان آیک			۳۵۰۰	۵۵۰۰	۵۵۰۰	
۶	خراسان جنوبی	سیمان قائن			۳۵۰۰	۵۵۰۰	۵۵۰۰	
۷	خراسان رضوی	سیمان مشهد	۵		۳۵۰۰	۵۵۰۰	۵۵۰۰	
۸	خراسان شمالی	سیمان بجنورد			۳۵۰۰	۵۵۰۰	۵۵۰۰	
۹	خوزستان	سیمان بهبهان	۳	۱۵۰۰	۲۰۰۰	۲۵۰۰	۳۰۰۰	
۱۰	سیستان و بلوچستان	سیمان خاش	۴		۲۰۰۰	۲۵۰۰	۳۰۰۰	
۱۱	فارس	سیمان و پتروشیمی فارس	۵		۲۰۰۰	۲۵۰۰	۳۰۰۰	
۱۲	کردستان	سیمان بیجار			۷۰۰۰		۱۰۰۰۰	
۱۳	گیلان	سیمان لوشان	۵		۳۵۰۰	۵۵۰۰	۵۵۰۰	
۱۴	همدان	سیمان اکباتان و هگمتان	۵			۳۰۰۰	۳۰۰۰	

نرخهای دریافتی جهت نوبت دهی :

یکی از پرمناقشه ترین بحثها در مقوله دفاتر نظارت بر حمل سیمان به نحوه تعیین و عدم تغییر نرخهای دریافتی حق نوبت دهی با توجه به عامل زمان بر می گردد . طبق جدول شماره یک نرخهای برای کامیونهای خاور ، تک ، جفت و تریلر دریافت می گردد که در دامنه ای بین ۱۵۰۰ تا ۱۰/۰۰۰ ریال تعریف شده که هم اکنون نیز بدان عمل می گردد. صورتجلسه شماره ۹۱۰۴ مورخ ۷۵/۳/۲۶ (تصویر پیوست) نمونه ای از نرخهای مصوب در قبل از خصوصی سازی است. همانطورکه ملاحظه می گردد بعلت دولتی اداره شدن این دفاتر و یکسان بودن وضعیت چنین دفاتری در قبل از سال ۷۷ ، هیچ نظارتی در نرخهای دفاتر نظارت وجود نداشته و در صورت عدم کفاف درآمدهای کسب شده جهت جبران هزینه های چنین دفاتری ، از محل دیگری تامین بودجه می شده است . اما صورتجلسه ۱۲۷ مورخ ۷۹/۱۲/۲۱ (تصویر پیوست) با توجه به تحولات صورت گرفته در نحوه اداره دفاتر و سایر ملاحظات تهیه شد. در این صورتجلسه میان پایانه بار و دفاتر نظارت بر حمل سیمان تفاوت قائل شده و برای مواردی که سالن اعلام بار وجود داشته نرخهای متفاوتی تعیین گردید . اما نکته اساسی که بیشترین تاثیر را در مباحث مطروحه در این گزارش خواهد داشت عدم تغییر نرخها از سال ۷۵ می باشد که در بخش بعد مورد بررسی قرار می گیرد .

بررسی درآمدها و هزینه های دفاتر :

قبل از ورود به بحث اصلی ذکر این نکته ضروری است که آخرین مصوبه هیئت عامل در خصوص دفاتر نظارت بر حمل سیمان مصوبه ۱۸۰ مورخ ۸۱/۱۲/۴ (جدول شماره ۲) است که نحوه واگذاری دفاتر را از طریق ترک تشریفات مزایده مجاز دانسته است . بررسی مستندات تعیین این مصوبه موید ناچیز بودن مال الاجاره دریافتی و بالا بودن ترکیب نیرو تعدیلی اعضاء است .

جدول شماره دو یک آنالیز ساده درآمد / هزینه دفاتر نظارت بر حمل سیمان را به نمایش می گذارد. واقعیت های قابل برداشت از اطلاعات مالی درج شده در جدول فوق الذکر به شرح زیر است :

- ۱- اکثر دفاتر نظارت بر حمل سیمان ضررده هستند .
- ۲- تمام دفاتر نظارت بر حمل سیمان تحت امر نیروهای تعدیلی (بجز سیمان آبیگ) ضررده می باشند .
- ۳- اکثر دفاتر ضررده با نرخهای حق نوبت دهی ۲۰۰۰-۲۵۰۰-۳۰۰۰ ریال مشغول به فعالیت هستند .
- ۴- بررسی مستندات تهیه جدول شماره دو موید عدم تفاوت و یکسان بودن هزینه های صورت گرفته در دفاتر نظارت بر حمل سیمان است . برخی از دفاتر فقط هزینه پرسنلی نوبت دهی را پرداخته و هزینه دیگری ندارند . اما برخی دیگر از آنها هزینه آب ، برق ، تلفن ، خدمات و ... نیز دارند .
- ۵- دفاتر نظارت بر حمل سیمان دارای سالن اعلام بار با نرخهای ۳۵۰۰-۵۰۰۰ ریال مشغول فعالیت هستند .

ریشه یابی موضوع :

همانطور که در بخش قبل نیز اشاره شد اکثر دفاتر نظارت بر حمل سیمان ، علی الخصوص مواردی که توسط نیروهای تعدیلی اداره می شوند ضررده می باشند . این واقعیت را می توان در پرتو علل زیر بررسی کرد :

۱- غیر واقعی بودن نرخهای حق نوبت دهی تعیین شده با توجه به افزایش نرخهای تورم سالیانه .

۲- سوء مدیریت و عدم توجه به جنبه های مالی موضوع .

۳- بالا بودن سود مورد انتظار بهره برداران .

نکته : عدم تغییر نرخهای برگ نوبت دهی واقعی است که طبق شواهد ارائه شده در پیوستهای گزارش حاضر مشهود است . لیکن وجود نیروهای تعدیلی و نحوه فعالیت آنها در دفاتر نظارت بر حمل سیمان و نحوه برخورد کارخانجات سیمان با دفاتر یاد شده در مناطق مختلف نیز می بایست بررسی گردد . چراکه برخی از کارخانجات ، قسمتی از هزینه های آب ، برق و ... دفاتر را پرداخته و کمک بزرگی به بهره برداران می نمایند .

پیشنهاد :

بررسی دقیق تر موضوع موید نیاز اداره کنندگان دفاتر به افزایش نرخهای حق نوبت دهی جهت جبران هزینه های جاری آنها است . لیکن با توجه به مشهود بودن نیاز آنها ، سازمان با محدودیت قوانین بالا دستی مواجه است . یکی از قوانین مربوط به عدم اجازه افزایش قیمت کالا و خدمات در سال جاری (سال ۸۴) است . جهت حل مشکل به نظر می رسد می بایست شرح وظایف دفاتر و نیازهای بونکرداران

مورد بررسی و دقت قرار گرفته و فعالیتهای قابل ارائه جدید با نرخ معقول تعریف گردد تا از این طریق

محل کسب درآمد جدیدی برای حل مشکلات عدم تطابق درآمدها و هزینه های دفاتر موصوف باشد .

پیشنهاد دوم که جهت تکمیل پیشنهاد نخست قابل طرح است ، حضور دو نفر از کارشناسان دفتر در

تعدادی از دفاتر نظارت بر حمل سیمان برای ترسیم و مستند سازی فرآیند کاری و روند ارائه نوبت برای

شناخت گلوگاهها است تا از این طریق بتوان خدمات جدید قابل ارائه شناسایی و بررسی گردد .